

Estalvi d'energia o posar fi al malbaratament?

written by Pep Puig i Boix | 10 d'agost de 2022

Darrerament tots els mitjans de desinformació del país s'han apuntat al bombardeig amb això que en el llenguatge de la societat fòssil s'anomena "estalvi d'energia". Però l'energia, es pot estalviar?

La societat, que vàrem heretar del segle XX i que es fonamenta, i es basa, en la crema de materials fòssils per disposar d'energia, va imposar un reduccionisme en parlar i tractar d'energia. Fins a l'adveniment de la societat industrialista-productivista l'energia era, i continua sent, el principi unificador de l'univers i no pas aquesta mena de productes que extraïem del subsol per cremar-los alegrement i inconscient.

Però el llenguatge que va imposar la casta dominant en la societat fòssil va fer que s'identifiqués 'energia' amb un seguit de materials (carbó, petroli, gas) que no són pas energia. Simplement són materials. I si es vol disposar d'energia s'han de cremar, amb el resultat de la seva desaparició per tal d'obtenir energia tèrmica i, conseqüentment, emissions de CO₂, un gas d'efecte hivernacle que està causant l'augment de la temperatura del planeta.

I a mitjans del segle passat, arran de les bombes atòmiques llençades per l'exèrcit nord-americà sobre població civil a Hiroshima i Nagasaki i el rebuig social que va ocasionar (tant en una bona part de la comunitat científica com entre un sector important de la població), el conglomerat civil-militar que va fer possible la bomba atòmica, se les va empescar per fer veure que l'energia alliberada per la fissió dels àtoms d'U-235, tenia també una aplicació 'civil': generar electricitat amb la conversió termoelèctrica, coneguda des que

Edison va crear la central de Pearl Street (tot sigui dit, per oferir un servei, enllumenat, que fins aleshores es proveïa cremant llenya o olis –teies– o cremant gas pobre, obtingut del tractament tèrmic de carbó).

D'ací que el segon terç del segle XX es generalitzés el reduccionisme del qual he parlat abans i que va consistir a identificar 'energia' amb materials que de cap manera són energia. Només obtenim energia quan els cremem (materials fòssils) o els fissionem (materials nuclears).

Aquest reduccionisme confusionista ha portat al fet que es parli d'això que hi ha qui s'entesta a anomenar "estalvi d'energia" quan en realitat hauríem de dir-ne estalvi de materials, doncs no cremar-los o no fissionar-los, és a dir, 'estalviant-los', significa que no els 'gastem', i, per tant, els podem continuar tenint a disposició futura, per altres usos que no sigui cremar-los.

Fer servir l'expressió "estalvi d'energia", a banda de ser una expressió del tot desencertada, també té connotacions negatives perquè la paraula 'estalvi' se sol associar amb privacions, mancances, o fins i tot amb pobresa. I és errònia, ja que la termodinàmica ens ensenya que l'energia ni es crea ni es destrueix. L'energia es fa servir i, en fer-la servir, es transforma de disponible a no disponible. I l'energia, una vegada la disposem, es pot fer servir per proveir serveis de forma eficient o de forma ineficient o malbaratadora.

Si expressem correctament el que volem fer i a on volem anar, expressions com ara "estalvi d'energia" deixen de tenir sentit.

Què volem i on volem anar? Doncs simplement volem anar cap a una societat on l'energia s'usi amb suficiència i amb la màxima eficiència i on la generació sigui a partir de la captació de l'energia que ens envolta per tot arreu: l'energia continguda en els fluxos biosfèrics i litosfèrics. I amb una

única limitació: la constant solar (la quantitat d'energia solar disponible a les capes altes de l'atmosfera: $1,3 \text{ kW/m}^2$).

Per tant, una actuació responsable ecològicament porta irremeiablement a deixar de malbaratar materials fòssils, cosa que actualment encara es fa de forma majoritària, ja que aquests se solen cremar amb molt baixes eficiències.

Comencem a dir, si us plau, les coses pel seu nom! Estalviem doncs materials fòssils. I deixem de fer-ne un ús malbaratador per disposar d'energia. Deixem de cremar-los per tenir tots aquells serveis que ja avui es poden tenir a partir d'energies renovables. O si es cremen, que es faci amb eficiències molt superiors a les que actualment s'està fent. No té cap justificació continuar cremant avui materials fòssils en ginyes que tenen eficiències entre 20% i 55%, malbaratant entre un 80% i un 45% de l'energia generada en cremar.

Combatre el malbaratament és una acció en positiu que s'hauria d'abordar d'una vegada i que, ben segur, un bon gruix de la població estaria disposada a fer. En canvi, "estalviar energia", a més a més de ser una frase buida de contingut, té una connotació ben negativa i així ho percep la població.

Posem fi al malbaratament d'una vegada, i per sempre, si us plau!